
Štěpán Sedláček: Studium humanitních věd vede k zájmu o věci kolem

Štěpán Sedláček absolvoval na [Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy](#) **bakalářský obor** [Studium humanitní vzdělanosti](#) . Po bakalářském studiu pokračoval magisterským oborem [Obecná antropologie](#) . V současné době pracuje v zahraniční redakci Českého rozhlasu. Mimo jiné natáčel o životě lidí v oblastech zamořených po únicích ropy v Nigérii, pokrýval zasedání Evropského parlamentu, festival dokumentárních filmů Jeden Svět nebo Forum 2000.

Na FHS jsi absolvoval bakalářské studium. Byla to Tvoje první volba?

Nebyla to moje první volba. Hlásil jsem se, pokud si dobře vzpomínám, na Fakultu sociálních věd. Zajímal mě teritoriální studia, mezinárodní vztahy, ale potom jsem se dostal na Fakultu humanitních studií. Myslel jsem si, že se po prvním roce budu hlásit i jinam, ale zůstal jsem tam, a byl jsem velmi spokojený.

Jak ses o fakultě dozvěděl?

Na gymnáziu byl jeden z mých učitelů na společenské vědy absolventem fakulty, takže to byl asi takový první impuls.

Když jsi přišel na FHS, jak ses sžil s určitým systémem anonymity na fakultě?

Vím, na co narážíš. Nejsou tu žádné kruhy, třídy a liší se to od jiných fakult. Každá hodina, pokud to nejsou ty velké přednášky, měla úplně jiné složení a některé lidi člověk potkal třeba jen na jedné hodině týdně. Myslím ale, že se mi podařilo docela rychle si vytvořit si okruh přátel. Šlo o lidi, se kterými jsem se vídal i potom mimo přednášky na různých akcích napojených na fakultu. Ocenil jsem, že lidé, kteří už tam studovali déle, dělali různé akce pro nováčky. Šlo se třeba do hospody s kolegy, co už tam studovali tři čtyři roky. Takové seznamovací akce pomohly. Musím říct, že jsem patřil k těm, pro které fakulta byla něco víc než jenom místo přednášek a seminářů a knihovny. Zdržoval jsem se tam i mimo ně. Psal jsem do fakultního časopisu [HUMR](#) a zapojoval se do dalších mimo studijních aktivit, které jsme si sami

organizovali. Když člověk chtěl, tak si myslím, že fakulta nebo ti lidé kolem mu dali velkou možnost vyžití. Ať už šlo o kulturní akce, nebo co se týče zájmu o hlubší společné studium a diskuse.

Jezdil jsi třeba na fakultní výlety?

Byl jsem dvakrát, jednou v severním Německu, jednou v Itálii. Mám na to skvělé vzpomínky. Díky tomu jsem se také seznámil s řadou studentů.

Vzpomeneš si na předmět, který Tě nejvíce bavil? Nebo který byl naopak nejtěžší?

Už je to docela dlouho, ale těch předmětů, které mě bavily, bylo hodně. Měl jsem trochu problém jasně se vymezit, říct si, který přesně směr v rámci liberálního studia chci sledovat – jestli to bude historie, antropologie nebo třeba filosofie. Čili jsem se snažil nasávat ze všech oborů, co to šlo. Občas jsem měl volitelné předměty poskládané v dost nesourodou mozaiku, ale vůbec toho nelituji. Myslím, že i ty věci, které jsem potom dál příliš nerozvíjel, třeba lingvistická antropologie nebo i některé filosofické a psychologické semináře, mi otevřely úplně nové možnosti, jak se koukat na svět a společnost. Řekl bych, že jsem v mnohých později alespoň amatérsky pokračoval. Ten zájem o nejrůznější humanitní otázky je ve mně živý dodnes.

Vzpomeneš si na učitele, který Tě nejvíce ovlivnil nebo zaujal?

Těch je určitě více. Myslím si, že jestli někdo byl ten hlavní, tak je to profesor Jan Sokol, vzhledem k tomu, že jsem chodil na jeho přednášky a zároveň jsem četl většinu jeho knih a stále se k nim vracím. Zastává ucelenou a srozumitelnou filosofickou koncepci podepřenou tradicí a životem, kterou neustále rozvíjí. Přitom se nebere příliš vážně a jemu cizí intelektuálního mlácení prázdné slámy a šermování nesrozumitelnými termíny. Na nikoho nekouká spatra a jeho příběh dokazuje, že lze sloučit praktický, odpovědný a angažovaný život s filosofií, vírou i vědeckou prací a nezbláznit se z toho. Dále je to další zakladatelská figura, filosof a velký vypravěč Zdeněk Pinc, který pro mě zejména v začátcích také dost znamenal a stále znamená. Ještě bych rád zmínil Jana Kašpara, kterého jsem si vybral za svého tutora. Svérázný novinář a básník pro mě do leckdy apollónského prostředí vnášel potřebnou lehce podvratnou dionýskou jiskru i odstup od nekritického následování některých výzkumných metod.

Po bakaláři jsi pokračoval v magisterském oboru Obecná antropologie. Neuvažoval jsi o změně školy?

Samozřejmě jsem to zvažoval. Přemýšlel jsem o žurnalistice nebo nějakém oboru, který by měl blíž k tomu, co budu dělat po škole. Ta antropologie nebylo něco automatického, ale zároveň jsem měl pocit, že k ní jsem ke konci bakalářského studia tihnul nejvíc a chtěl jsem se tenhle náhled na svět dál zdokonalit. Navíc obecná antropologie na FHS kromě etnografie zahrnuje mimo jiné i historickou a filosofickou větev, takže jsem měl možnost se v jisté míře dál vzdělávat i v dalších oborech, které jsem si oblíbil. Kromě toho mi přišlo, že právě práce antropologa má blízko i k práci novináře nebo spisovatele, což byly pro mě činnosti, které mě lákaly už na bakaláři.

Vnímal jsi velký rozdíl mezi bakalářským a magisterským studiem?

Ten rozdíl spočívá ve specifickém zaměření, náročnosti studia, ale také samozřejmě jde o to, že už jsem nejezdil do Jinonic ale do Vokovic. Musím říct, že ten první rok byl hodně intenzivní, člověk nestíhal moc věcí kolem, ale postupně se to dalo. Já jsem si to tedy protáhl na více let, měl jsem studium i přerušené, takže asi nejsem zrovna ukázkový absolvent, který by to měl za dva roky hotové. Rozdíl to byl i v tom, že člověk měl aspoň na počátku kolem sebe skupinu lidí, se kterou to celé procházel. Ale v tomto ohledu nemůžu říct, že by to byl zas takový rozdíl. Když se člověk trochu otevře, tak si i na tom bakaláři kolem sebe může najít lidi podobného smýšlení, lidi otevřené, s kterými ho pojí zájem o studium.

V současné době pracuješ v zahraniční redakci Českého rozhlasu. Máš pocit, že Tě FHS připravila na tuhle práci?

FHS mě připravila na jakoukoliv práci, kterou dělám, nebo budu dělat, v takovém hlubším smyslu. Co se týče praktických dovedností v případě redaktora zahraniční redakce, tak to je i o nějakém řemesle, o schopnosti rychlého rozlišování informací, psaní, mluvení a práci v terénu, které člověk získává tou činností. FHS mi prostě dala v tomhle smyslu spíš schopnost přemýšlet o věcech trochu hlouběji a uvědomovat si zejména některé historické paralely. Pak také samozřejmě ten antropologický pohled je nesmírně důležitý. Někdy působí člověku i bolest, protože ví, že ty věci jsou komplikovanější a složitější a „chca nechca“ je nutné je jako novinář dost zjednodušovat. To je to podstatné, že studium společenských věd redaktorovi dává větší smysl pro odpovědnost a citlivost pro to, jak zacházet s určitými termíny. Myslím si, že když člověk dlouho dělá tuhle práci, tak má tendenci otupět. Může tam být i sklon k cynismu, když člověk vidí už po sté, že vybuchla bomba v Kábulu a zemřelo tolik a tolik lidí. Ta zpráva se v agenturách opakuje velice často. Myslím, že i díky tomu studiu a tomu, že člověk má na paměti a občas zabrousí do toho, že je tady spousta literatury, kam může jít a v těch věcech si dál prohlubovat znalost nebo se připravovat na zahraniční cestu i z pramenů jiných, než jsou jen zprávy v médiích. Čili přesně ta schopnost rešerše, přípravy, přemýšlení – myslím, že to mě to na tu práci

připravilo a zároveň mi ji to v něčem ztížilo. Kdybych byl vystudovaný politolog a víc bych se orientoval v diplomacii a mezinárodních vztazích, tak bych o tom možná přemýšlel jinak. Ale jsem rád, že mám právě tuto zkušenost.

Absolventi FHS jsou často novináři, často jsou společensky angažovaní. Není jim lhostejné, co se se společností a ve společnosti děje. Čím myslíš, že to je?

Fakulta přitahuje, minimálně co se týče absolventů, jistý typ lidí. Nechci ho nějak definovat. Je to zkrátka nějaká množina. Ale zároveň studium je spojené s určitými hodnotami, a právě i důraz na uvědomění si svobody, vztahu k odpovědnosti, k tomu, co to je a byla obec, ať už ve starém Řecku nebo v dalších společnostech, a co znamená dnes. To je jisté spojení se zájmem o věci veřejné. Studium humanitních věd vede k zájmu o věci kolem i proto, že mu odhaluje nesamozřejmost toho, co je zdánlivě samozřejmé. Student se na FHS nemůže zabývat třeba jen středověkem, středověk mu dá hrozně moc, ale taky se dozví, co co je středověk i v nás a jak se mění náš pohled a definice té historické doby. Pokud člověk je určitého ražení, tak ho ta fakulta v tomhle zájmu podpoří a dodá mu určitý zdravý idealismus a vědomí, že má smysl něco dělat pro druhé.

Studoval jsi také evropská studia na Maastrichtské univerzitě.

Ano, to byl semestrální ucelený program v Maastrichtu v Nizozemsku zaměřený na Evropská studia

Byl to velký rozdíl proti tomu, jaké je studium na FHS?

Ano, to byla hodně cenná zkušenost. Ten systém výuky je tam v řadě ohledech jiný. Mají tam kromě přednášek i typ semináře založený na metodě PBL, nebo tehdy měli, kdy jsou hodiny vedené do velké míry studenty. Připravují se z hodiny na hodinu z připravených materiálů, kde jsou stanovené otázky k diskuzi. Všichni mají načtené stejné texty a baví se o nich. Jeden má za úkol debatu vést a učitel zasáhne jen, když se dostanou do slepé uličky, nebo aby jim nabídl ještě další pohled. Není to tak, že by celý ten kurz byl vedený takhle, ale několik seminářů ano. Velmi pak záleží na tom, jak jsou studenti připravení, jak moc jsou otevření diskuzi a poctivému přemýšlení. Nesmějí tam přijít s tím, že chtějí mít odškrtnuto, že něco řekli a pak mlčet. To je třeba jeden z těch, pro mě podstatných rozdílů s FHS, kde si myslím, že také jsou určité semináře, kde je vedena kritická diskuze. Ale obecně mi přišlo, a to je asi obecný problém českého školství, že často studenti působí ustrašeně a učitel jim třeba nedá tolik prostoru. I když byl jsem svědkem i seminářů na FHS, kdy se vysloveně učitel snažil, aby diskuze vznikla, pokoušel ji iniciovat, ale marně. Zkrátka, když se seje skupina studentů, kteří mají nějaké obavy nebo nechťejí argumentovat či nejsou připravení, tak to potom nejde.

Vídáš se se svými spolužáky dodnes? Máš představu, co dělají a do jakých oborů se pracovně vydali?

Jak už to bývá, po každé škole zbude skupina nejbližších přátel. Zabývají se poměrně různorodými obory, pokračujeme i v těch činnostech mimo studijních, které jsme dělali. Ať už to bylo psaní dramatických her, pořádání recesistických setkání, jako když jsme si vymysleli vlastní pseudovědu a napsali sborník. Ne, že bychom úplně v tomhle pokračovali, ale ten duch humoru, intelektuálních her i diskuse o knihách nás pořád provází a je to jasně spojené i s duchem naší fakulty. To určitě.

Chtěl bys ještě něco dodat?

Pravda je, že mě trochu mrzelo, že fakulta za celou dobu, co jsem tam studoval, nezískala vlastní budovu, protože podle mě je to jedna z věcí, která trochu podemílá vztahy na fakultě. Učitelé nemají dost prostoru, mají malé kanceláře, studenti nemají úplně jasně definovaná místa, kde se scházejí a zároveň tak, aby věděli, že jsou všichni z jedné fakulty. Když člověk studuje na magisterském oboru ve Vokovicích, často by si ještě přidal semináře, které jsou na bakaláři, ale i z časových důvodů to někdy nešlo stihnout. Mně přijde škoda, že to liberální studium nemá prostor, který by si zasloužilo. Přijde mi totiž strašně cenné to, že vůbec FHS vznikla, že to je představitelka liberálních studií, které jsou běžné v Americe, Velké Británii a zároveň navazuje i na artistickou fakultu středověké univerzity, která patřila i ke Karlově univerzitě. Zdá se mi, že ve společnosti sílí takový verbální tlak na to, že společenské vědy nebo společenskovedné studium je nepotřebné. Přijde mi, že fakulta by měla hrdě nést prapor a hlásit se k tomu, co dělá, a dokládat, že má výsledky nejen vědecké, ale i to, že spousta lidí, kteří se k ní hlásí, nemá problém sehnat dobré zaměstnání a může nějak české společnosti pomoci. Taky jsem si říkal, že bakalářskému studiu by kromě nového prostoru, možná pomohlo i rozdělení studentů do určitých volnějších kruhů či kolejí, které by měli své představené z řad studentů i učitelů, svou symboliku, rituály a oblíbené místo a čas setkávání, možná by mohli inklinovat k určitým oborům. Student by si na počátku vybral, kam chce patřit, ale později by to ještě mohl změnit. Mezi koleji by se mohli pořádat sportovní umělecké i intelektuální soutěže nebo kvodlibet. Ze starých univerzitních tradic si toho můžeme vzít víc než iniciační rituály s latinskými sliby, žezly a pedely. Dodalo by to pobytu na fakultě nový rozměr gentlemanského soupeření mezi skupinami studentů, jejichž úkolem by ovšem byla i starost o život obce. Třeba by pak nominovaly koleje své zástupce do akademického senátu, o který v době mých studií nebyl mezi studenty velký zájem. Ale možná je už dnes na fakultě víc studentských spolků a podobné kroky shora nejsou třeba.

Sára Wienerová
27. 4. 2018